

Kansengroepen in Kaart

Alloctonen op de Vlaamse arbeidsmarkt

Maart 2009

Met 'Kansengroepen in Kaart' rapporteert de VDAB zesmaandelijks over de verschillende kansengroepen.

De uiteenlopende arbeidsmarktindicatoren worden rijkelijk geïllustreerd met tabellen, grafieken en geografische kaarten.

Gezien de kernactiviteiten van de VDAB ligt de focus vooral op werkloosheidsgegevens.

Foto's: dienst communicatie

Inleiding

Migranten trekken om uiteenlopende redenen naar een Westers land: om er te werken, om een gezin te vormen of er zich mee te herenigen, om te studeren of om asiel aan te vragen. Het aantal niet-Belgen of personen geboren met een andere dan de Belgische nationaliteit is de laatste 20 jaar bijna onafgebroken gestegen en heeft een historisch hoog peil bereikt: ondertussen is bijna 1 op 6 inwoners in ons land van vreemde afkomst¹. Hun werkelijk aantal ligt zelfs nog hoger. Personen die Belg zijn bij geboorte maar waarvan de vader, moeder of grootouders een vreemde afkomst hebben, zijn in dit cijfer immers niet opgenomen. Wel ligt hun aantal in Vlaanderen duidelijk lager dan in Brussel of Wallonië en is meer dan de helft van EU-afkomst.²

Dat de integratie van al die 'nieuwe inwoners' in onze (ondertussen multiculturele) samenleving een enorme en blijvende uitdaging is, hoeft geen betoog. Dat de arbeidsmarkt zich steeds meer moet aanpassen aan de toenemende diversiteit is ook zonder meer duidelijk.

Met dit rapport willen we de alloctonenthematiek echter niet diepgaand analyseren, laat staan oplossingen aanreiken. Wel willen we, aan de hand van verschillende tabellen, grafieken en geografische kaarten, op vaste basis een gedetailleerd beeld schetsen van deze specifieke en groeiende kansengroep op de arbeidsmarkt.

Definitie allochtoon

Het woord allochtoon komt van het Grieks en betekent letterlijk 'van een ander land'. Wanneer het om bevolkingsgroepen gaat, hanteren verschillende instanties echter verschillende definities van het begrip 'allochtoon'.

'Allochtoon zijn' staat alleszins niet gelijk aan 'niet-Belg zijn': meer dan een derde van hen is genaturaliseerd. Vooral jonge alloctonen nemen de Belgische nationaliteit aan. De wetgeving rond het verwerven van de Belgische nationaliteit is de laatste jaren dan ook aanzienlijk soepeler geworden. Heel wat kinderen van allochtone afkomst zijn automatisch Belg van bij de geboorte.

De definitie van het **VESOC** (het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité) houdt hiermee rekening en bepaalt dat iemand allochtoon is indien hij geen nationaliteit uit een van de landen van de Europese Economische Ruimte (EER)³ heeft of indien minstens één ouder of minstens twee grootouders een nationaliteit hebben van buiten de EER. Die definitie vertrekt weliswaar vanuit het nationaliteitsconcept, maar door de bepalingen in verband met de nationaliteit van de ouders en grootouders wordt de origine tot op zekere hoogte toch geïntegreerd in de definitie.

Gezien de VESOC-definitie richtinggevend is binnen de Vlaamse context waarin de **VDAB** opereert, was het de bedoeling deze volledig in de werkzoekendendatabank te operationaliseren. De VDAB kan echter niet over nationaliteitsgegevens van de ouders of grootouders van werkzoekenden beschikken⁴. Wel is van elke werkzoekende de historiek van nationaliteiten gekend⁵ en baseert de VDAB zich daarop om zo dicht mogelijk bij de Vesoc-definitie aan te sluiten. Allochtone werkzoekenden worden door de VDAB officieel gedefinieerd als werkzoekenden die een huidige óf vorige nationaliteit hebben van buiten de Europese Economische Ruimte. Nieuwe Belgen met een vorige nationaliteit uit een niet EU-land kunnen op die manier toch ook als "allochtoon" gedetecteerd worden.

Een minpunt is dat alloctonen van de derde generatie, die door geboorte de Belgische nationaliteit hebben verworven, niet kunnen worden opgespoord. Hierdoor wordt het werkelijke aantal allochtone werkzoekenden onderschat. Voorlopig gaat het om een lichte onderschatting, gezien het deel van de derde generatie dat niet via de historiek van de nationaliteiten kan gevat worden vooralsnog beperkt blijft. Maar hun aantal is wel stijgend.

Over de bevolking op arbeidsleeftijd en de werkende bevolking zijn weinig gegevens naar origine beschikbaar. In de mate van het mogelijke maken we gebruik van gegevens uit de **Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK)** waarmee de Federale Overheidsdienst Economie jaarlijks uitgebreide socio-economische gegevens over de Belgische bevolking verzamelt. Daarin wordt zowel naar de huidige nationaliteit als het geboorteland gevraagd, wat toelaat de groep alloctonen toch iets preciezer af te bakenen dan enkel op basis van nationaliteit. De voormalige nationaliteit is echter niet gekend waardoor ook hier de derde generatie alloctonen niet kan worden gedetecteerd. Gezien het om enquêtegegevens gaat moeten die natuurlijk ook steeds met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd⁶.

¹ Migrations et populations issues de l'immigration en Belgique (Perrin, 2008).

² Personen met een EU-afkomst worden door de VDAB niet als allochtoon beschouwd (zie definitie).

³ Europese Unie (EU) + Europese Vrijhandelsassociatie (EVA).

⁴ Een machtigingsaanvraag hierover, ingediend bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, werd negatief geadviseerd.

⁵ Die Rijksregistergegevens krijgt de VDAB via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ).

⁶ De EAK is een steekproefenquête waarvan de gegevens worden geëxtrapoleerd naar de totale bevolking.

Alloctonen aan het werk

Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden

Op basis van de jaarlijkse Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) blijkt ongeveer 5% van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar) geboren in een niet-EU land (216.101). Daarvan heeft meer dan de helft (123.076) de Belgische nationaliteit.

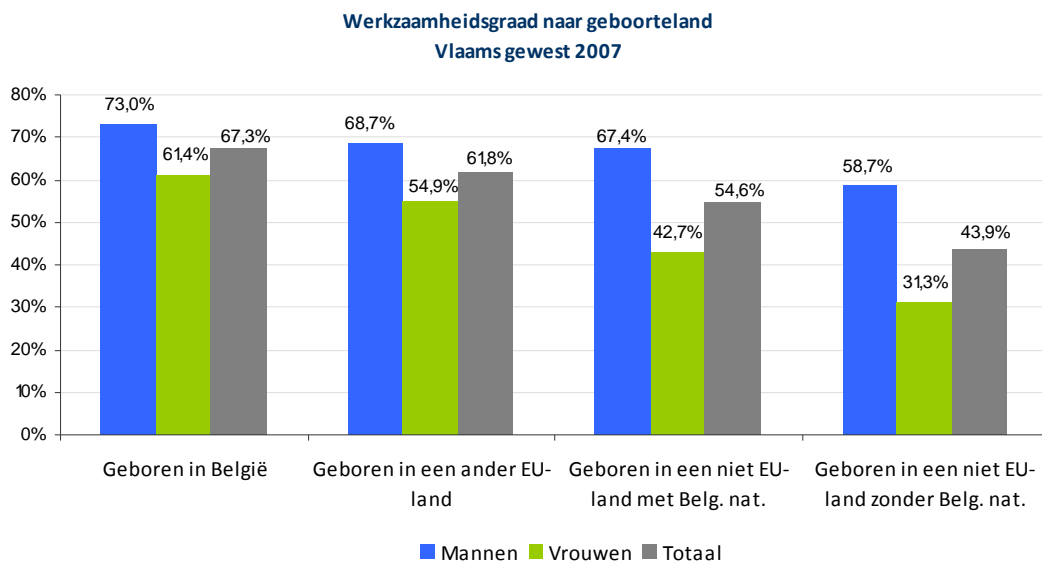
Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden (15-64 jaar) naar geboorteland en nationaliteit (Vlaams Gewest, 2007)

	Totale bevolking 15-64 jaar			Werkende bevolking 15-64 jaar		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Geboren in België	1.863.355	1.805.816	3.669.172	1.359.944	1.108.288	2.468.231
Geboren in een ander EU-land	83.064	81.638	164.702	57.034	44.812	101.846
Geboren in een niet-EU-land	102.299	113.803	216.101	65.190	42.854	108.044
met Belgische nationaliteit	59.374	63.702	123.076	40.002	27.192	67.194
zonder Belgische nationaliteit	42.925	50.100	93.025	25.188	15.662	40.850

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek – EAK

Zoals bij de definitie reeds aangegeven ligt het totaal aantal personen (15-64 jaar) met afkomst van buiten de EU wellicht nog een stuk hoger omdat via de EAK de derde generatie alloctonen niet kan worden gedetecteerd. Bij de interpretatie van de bevolkingsgegevens en de hierna volgende werkzaamheidsgraden moet hiermee rekening worden gehouden.

Werkzaamheidsgraad naar geboorteland

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek – EAK

Het duidelijke verband tussen origine, naturalisatie en werkzaamheidsgraad⁷ is heel frappant. Personen (15-64 jaar) geboren in België (en wonend in het Vlaams gewest) zijn het meest werkzaam (67,3%), gevolgd door de andere EU'ers (61,8%). Daarna neemt de werkzaamheidsgraad verder lineair af bij personen geboren buiten de EU. De nieuwe Belgen onder hen volgen al op ruime afstand (54,6%), de kloof met de niet-genaturaliseerden is enorm (23,4 procentpunten). De verschillen in werkzaamheid worden vooral verklaard doordat een veel groter deel van de niet-EU burgers niet-beroepsactief is. Bovendien kampen zij ook vaak met barrières in hun zoektocht naar werk (taal, aanwervingsprocedures, erkenning diploma's, discriminatie, ...).

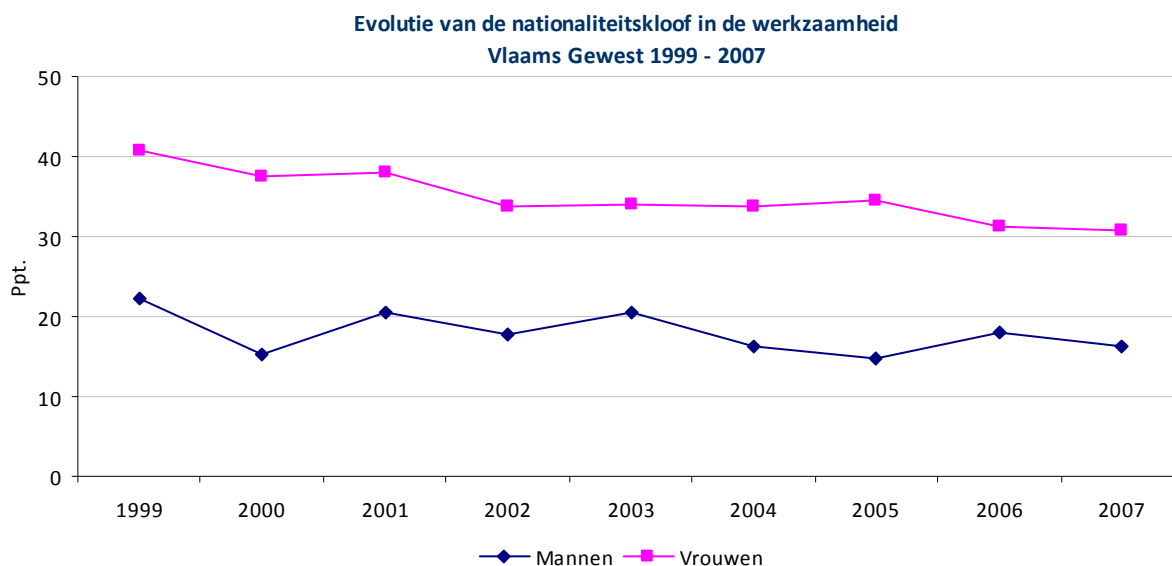
Opvallend is de zeer lage werkzaamheidsgraad bij vrouwen geboren buiten de EU, zelfs bij de genaturaliseerden onder hen. De mannelijke nieuwe Belgen daarentegen hebben de kloof met personen geboren in België of een ander EU-land bijna volledig gedicht.

⁷ Het aantal werkende personen onder de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)

Nationaliteitskloof

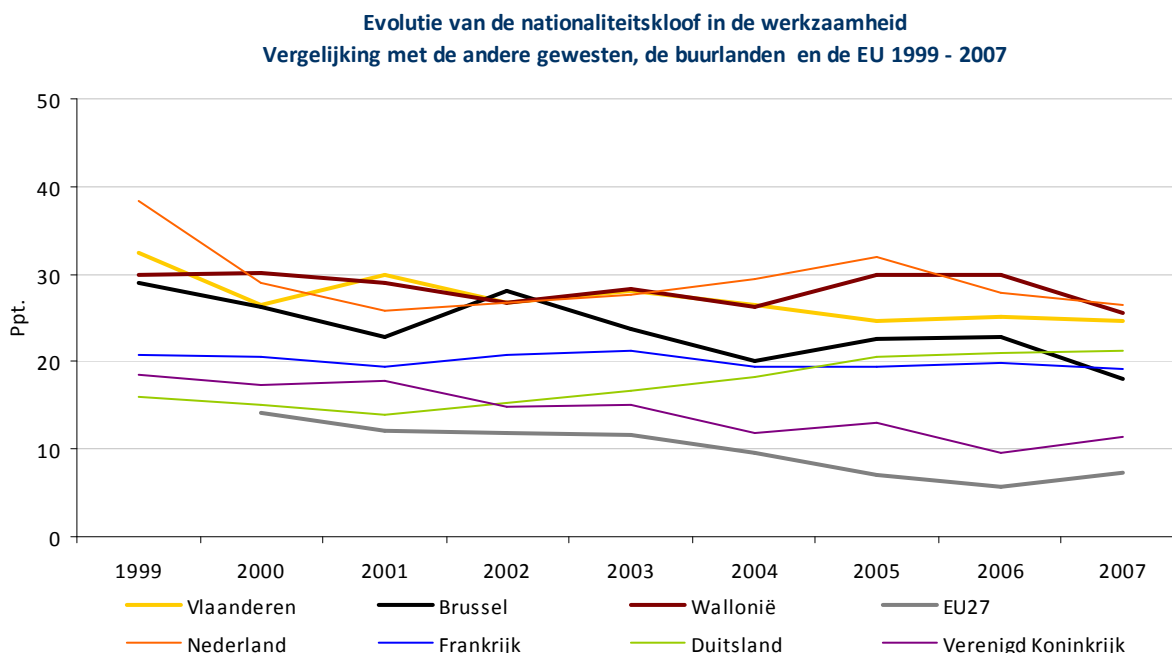
De nationaliteitskloof⁸ is zowel bij de mannen als bij de vrouwen erg groot. De kloof is de laatste jaren wel sterk afgenomen, zeker bij de vrouwen.

De nationaliteitskloof is ook duidelijk gevoelig voor schommelingen. De economische conjunctuur, de gevoeligheid van enquêtegegevens voor ruis en voor schommelingen in de populatie, wijzigingen in wetgeving (bv. de snel-Belg wet⁹), de verschillende uitbreidingsrondes van de Europese Unie, enz. beïnvloeden allemaal deze kloof.

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek - EAK, Eurostat LFS (bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

Bijna nergens in de EU is de nationaliteitskloof zo hoog als in Vlaanderen en België. In Vlaanderen lag hij in 2007 met 24,7 ppt. meer dan drie keer hoger dan het EU-gemiddelde (7,2 ppt.). In de buurlanden steekt enkel Nederland hier nog licht bovenuit. De werkzaamheid onder allochtonen is daar nochtans een stuk hoger dan in Vlaanderen maar wordt ruimschoots overtroffen door de bijzonder hoge werkzaamheid onder de autochtonen¹⁰.

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek - EAK, Eurostat LFS (bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

⁸ Het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van personen met Belgische nationaliteit en personen met niet-EU nationaliteit (15-64 jaar), uitgedrukt in procentpunten (ppt.).

⁹ Naturalisatiewet uit 2000 die ervoor zorgt dat voor bepaalde categorieën buitenlanders de procedure om de Belgische nationaliteit te verkrijgen versneld werd.

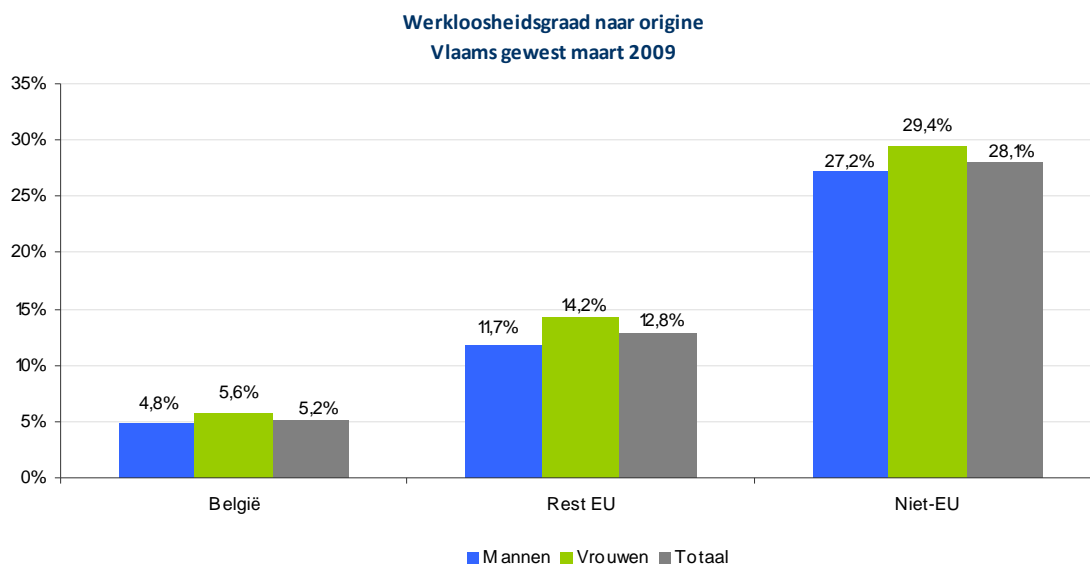
¹⁰ Vooral onder invloed van de enorme populariteit van deeltijds werk bij autochtone vrouwen. Hierdoor is de vrouwelijke autochtone werkzaamheidsgraad in Nederland met voorsprong de hoogste van Europa en contrasteert sterk met de vrouwelijke allochtone werkzaamheid.

Alloctonen in de werkloosheid

Werkloosheidsgraad

Ook de werkloosheidsgraad¹¹ toont de sterke achterstand van alloctonen op de arbeidsmarkt. In maart 2009 lag deze in Vlaanderen bij personen afkomstig van buiten de Europese Unie (28,1%) meer dan vijf maal hoger dan die bij personen van Belgische origine (5,2%)! De werkloosheidsgraad bij personen afkomstig van andere EU-landen (12,8%) ligt meer dan dubbel zo hoog.

De vrouwelijke werkloosheidsgraad ligt systematisch iets hoger dan de mannelijke. Bij personen afkomstig van buiten de Europese Unie is dat opvallend, de werkzaamheidsgraden liggen daar immers wel ver uiteen. Dit laatste komt vooral omdat een groot deel van de vrouwelijke alloctonen niet-beroepsactief is, degenen die zich wel aanbieden op de arbeidsmarkt zijn dus niet opvallend meer werkloos dan de mannen.

Bron: VDAB & FOD Economie – Algemene Directie Statistiek (EAK) – bewerking VDAB studiedienst

¹¹ De werkloosheidsgraad is het aandeel werkzoekenden in de beroepsbevolking (werkenden + werkzoekenden). De gegevens over de werkenden in de beroepsbevolking (noemer) komen uit de EAK en zijn op basis van geboorteland. De gegevens over de werkzoekenden (teller en noemer) komen van de VDAB en zijn op basis van voormalige en huidige nationaliteit (origine). Personen met een vreemde nationaliteit, maar geboren in België, zitten daardoor bij teller en noemer niet in dezelfde categorie. Bij de categorie 'rest EU', waar dit bij ongeveer 1 op 10 personen het geval is, zijn de werkloosheidsgraden daardoor licht overschat. Bij personen afkomstig uit België of van buiten de EU is het effect verwaarloosbaar.

Kenmerken allochtone versus autochtone niet-werkende werkzoekenden

Vlaanderen telde eind maart 2009 191.563 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ).

Méér dan 1 op 5 (22,1% of 42.273 NWWZ) heeft 'een huidige of vorige nationaliteit van buiten de EER' (origine), waarbij Marokko en Turkije samen meer dan de helft voor hun rekening nemen (52,1%). Van deze allochtone werkzoekenden heeft momenteel bijna 60% de Belgische nationaliteit.

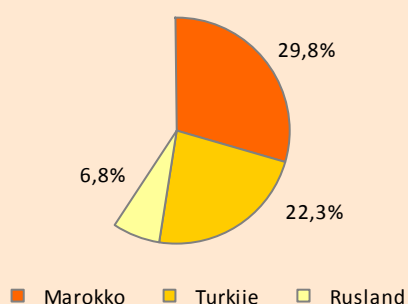
Bij de autochtonen (huidige of vorige nationaliteit van binnen de EER) gaat het logischerwijs zowel qua origine als huidige nationaliteit vooral over Belgen.

Allochtonen

Aantal	Aandeel
42.273	22,1%

Top drie origine

Aandeel in totaal allochtone NWWZ

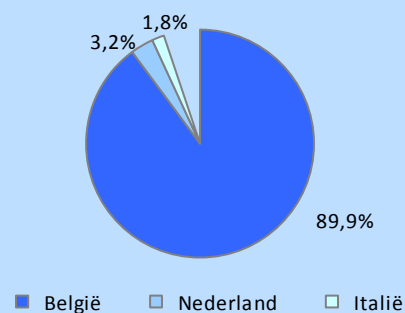
	Aantal	Aandeel
Marokko	12.588	29,8%
Turkije	9.447	22,3%
Rusland	2.887	6,8%

Autochtonen

Aantal	Aandeel
140.290	78,8%

Top drie origine

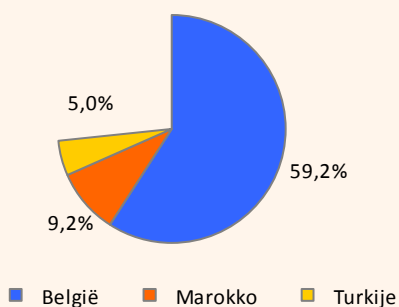
Aandeel in totaal autochtone NWWZ

	Aantal	Aandeel
België	134.276	89,9%
Nederland	4.722	3,2%
Italië	2.646	1,8%

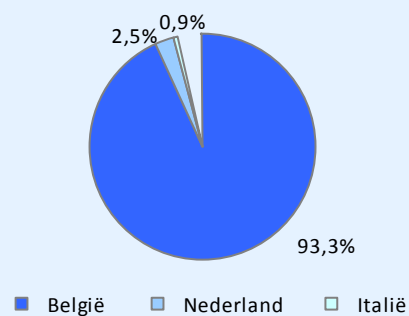
Top drie nationaliteit

Aandeel in totaal allochtone NWWZ

Top drie nationaliteit

Aandeel in totaal autochtone NWWZ

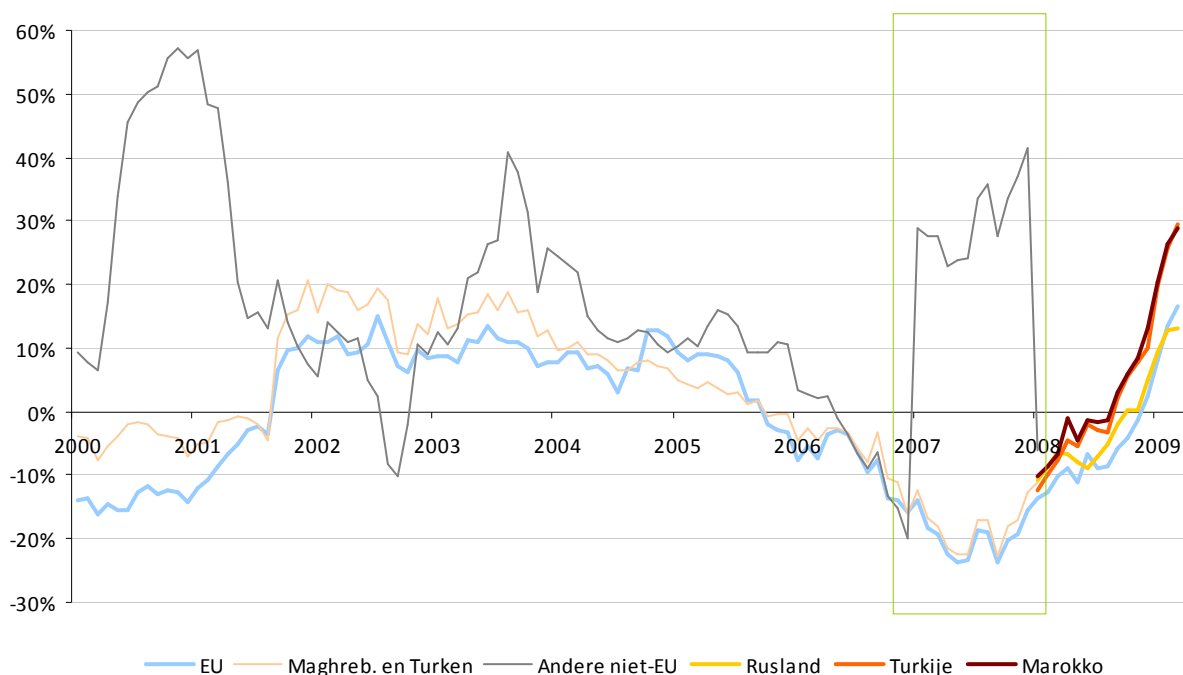

Evolutie allochtone versus autochtone werkloosheid

Zoals al aangegeven worden allochtone werkzoekenden op basis van hun huidige óf vorige nationaliteit geïdentificeerd. Over de historische gegevens van de nationaliteiten (uit het Rijksregister) beschikt de VDAB echter pas sinds begin 2007. Voordien werd een naamherkenningsprogramma gebruikt waarmee helaas enkel nieuwe Belgen van Maghrebijnse¹² en Turkse afkomst gedetecteerd konden worden. Voor de andere allochtonen was men aangewezen op vrijwillige registratie, waardoor een groot deel van hen ongeïdentificeerd bleef. Sinds 2007 zijn voor alle nationaliteiten betrouwbare en gedetailleerde gegevens beschikbaar¹³.

De veranderde methodiek heeft tot een **breuk in de cijfers** geleid. Dat is duidelijk te zien in onderstaande grafiek waar de evolutie van de jaarverschillen sinds januari 2000 is uitgezet. De 'andere niet-EU'ers' (niet-Maghreb) kennen begin 2007 plots een zeer scherpe stijging omdat ze sindsdien veel vollediger in kaart gebracht worden. De meer gedetailleerde gegevens hebben er ook toe geleid dat er voortaan niet meer over de categorieën 'Maghrebijnen en Turken' en 'andere niet-EU' wordt gerapporteerd. In de grafiek worden vanaf 2008 de drie belangrijkste afkomstlanden weergegeven: Marokko, Turkije en Rusland. Bijna 60% van de allochtone NWWZ is uit één van die landen afkomstig.

Jaarverschillen januari 2000 – maart 2009

De werkloosheid wordt, weliswaar met enige vertraging, sterk beïnvloed door de conjunctuur.

Zowel het aantal autochtone (EU) als allochtone NWWZ stijgt bij laagconjunctuur (2001-2005 en vanaf eind 2008) en daalt bij hoogconjunctuur (2006-2008). Wel valt op dat bij laagconjunctuur de allochtone werkloosheid door de band sterker stijgt dan de autochtone. Dat is ook het geval tijdens de recente crisis, hoewel niet voor alle nationaliteiten en segmenten. Vooral de kloof met de Marokkaanse en Turkse NWWZ is frappant. Bij hen begon de werkloosheid ook iets vroeger te stijgen (halverwege 2008) dan bij de autochtonen (later op het jaar). De NWWZ van Russische afkomst doen het een stuk beter. Eind maart 2009 was hun aantal t.o.v. het jaar voordien zelfs minder sterk toegenomen dan dat van de autochtonen.

Over de drie belangrijkste afkomstlanden wordt op het einde van het rapport nog meer in detail gerapporteerd.

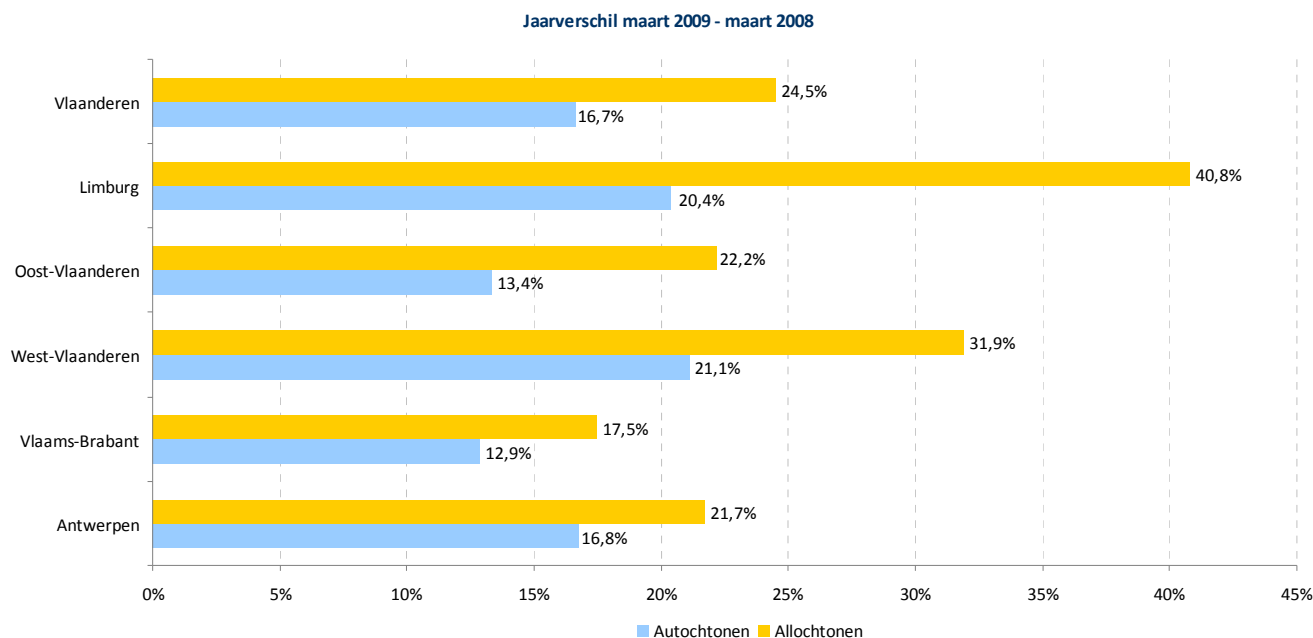
¹² De Maghreblanden zijn Marokko, Algerije en Tunesië

¹³ Zie ook arvastat – help (<http://arvastat.vdab.be/nwwz/indexhelp.htm>) – kenmerken van werkzoekenden – origine

Regionale verschillen in evolutie

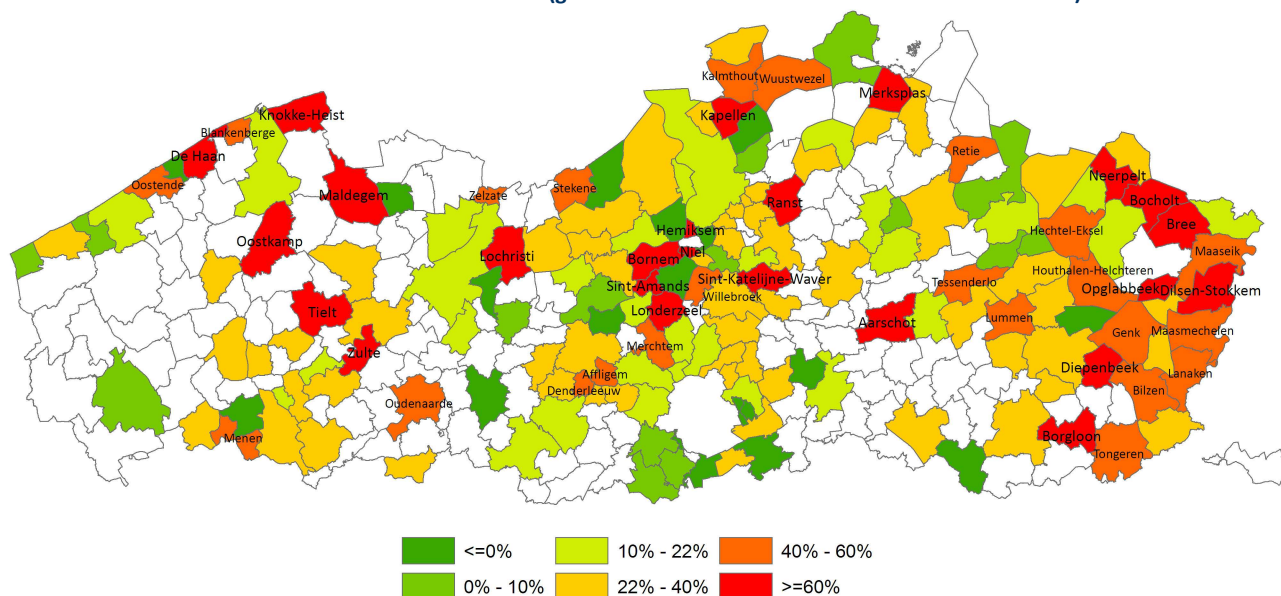
Het aantal werkzoekende allochtonen is duidelijk sterker toegenomen (+24,5%) dan het aantal werkzoekende autochtonen (+16,7%). Allochtone zijn vaker tewerkgesteld in verouderde industriële sectoren die het moeilijk hebben om het hoofd boven water te houden. Maar ook het soort werk is van belang. Allochtonen zitten veel meer in tijdelijke jobs en uitzendwerk.

In Limburg, dat traditioneel zeer conjunctuurgevoelig is, speelt dit het sterkst. Daar is de werkloosheid onder de allochtonen bijzonder sterk gestegen (+40,8%) en is het verschil met de autochtonen het meest uitgesproken. In Vlaams-Brabant steeg het aantal allochtone NWWZ het minst, en is het verschil met de autochtonen ook het kleinst.

De evolutie per gemeente loopt sterk uiteen. Onder de gemeenten met minstens 20 allochtone NWWZ zijn er 17 waar de werkloosheid onder de allochtonen is afgenomen, terwijl deze bij 25 gemeenten met meer dan 60% steeg¹⁴. Ook hier valt de sterke stijging van het aantal werkzoekende allochtonen in Limburg op.

Jaarverschil maart 09 – maart 08 (gemeenten met >=20 allochtone NWWZ in maart 09)

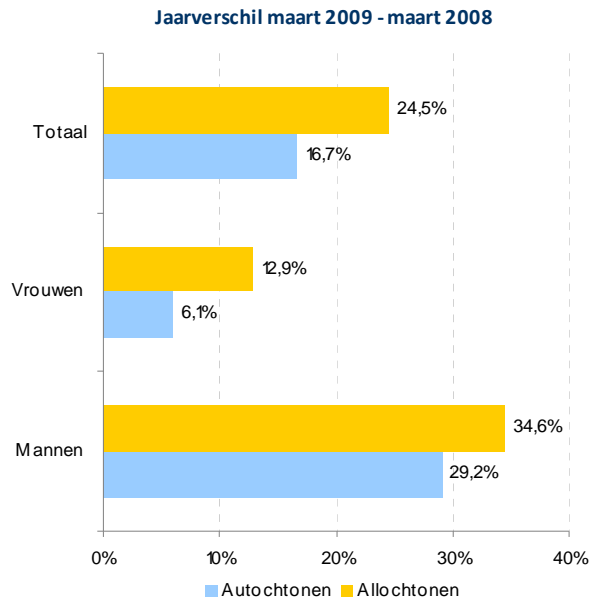
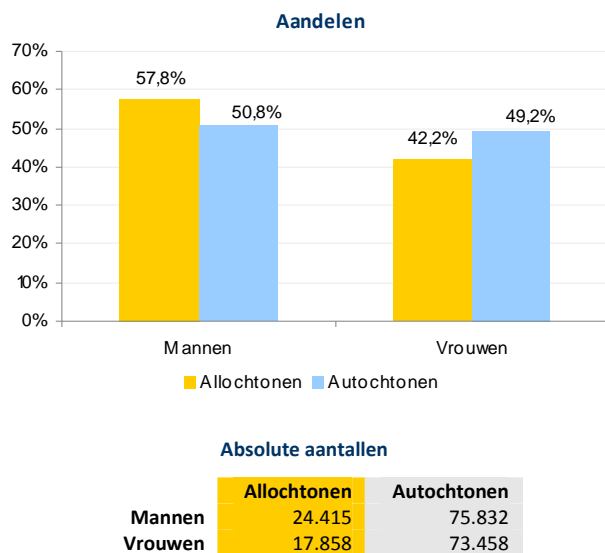

¹⁴ Opgelet: in gemeenten met weinig allochtonen leiden kleine verschillen in aantal tot relatief grotere stijgingen/dalingen dan in gemeenten met veel allochtonen

Indeling naar geslacht

Het aandeel van de mannen ligt bij de werkzoekende allochtonen duidelijk hoger dan bij de autochtonen. Sinds de crisis zijn er bij de autochtonen ook meer mannen dan vrouwen werkzoekend, bij de allochtonen is dat altijd zo geweest.

De crisis treft allochtone vrouwen dubbel zo hard (+12,9%) dan autochtone vrouwen (+6,1%) die veelal in minder conjunctuurgevoelige sectoren werken. Het succes van de dienstencheques heeft zowel bij de allochtone als autochtone vrouwen het verschil met de mannen vergroot. Bij de mannen heeft de economische terugval zowel bij de autochtonen als allochtonen voor een zeer sterke werkloosheidstoename gezorgd.

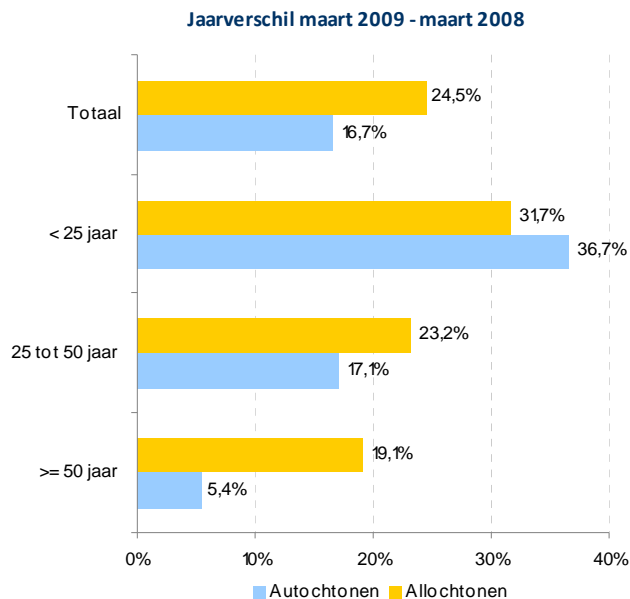
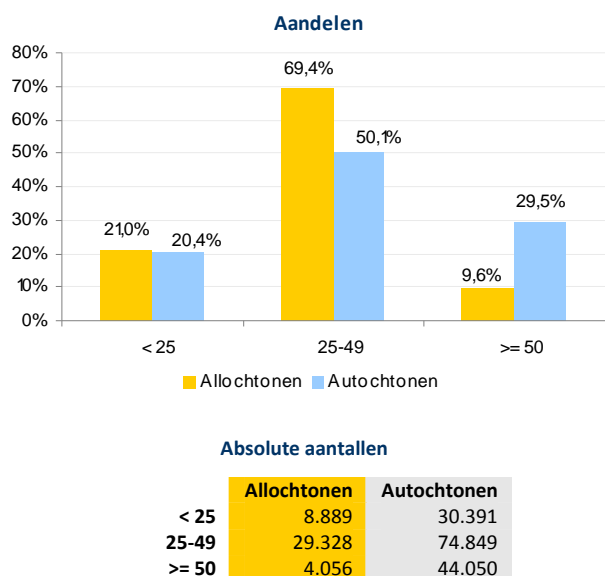

Indeling naar leeftijd

De werkzoekende allochtonen zijn een stuk jonger dan de autochtonen. Vooral het aandeel van de 50+-ers is beduidend kleiner.

Het absolute aantal werkzoekende 50+-ers is daarentegen bij de allochtonen meer dan 3 keer zo sterk gestegen (+19,1%) als bij de autochtonen (+5,4%). Ook de werkloosheid bij de groep allochtone NWWZ tussen 25 en 50 jaar is sterker toegenomen dan bij de autochtonen.

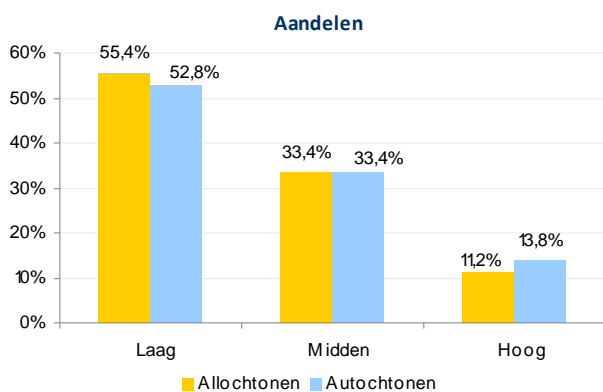
De jonge allochtone werkzoekenden doen het wel iets beter dan de jonge autochtonen, maar dit is pas sinds februari 2009 het geval. Van januari 2008 t/m januari 2009 lagen de jaarverschillen in werkloosheid bij de jonge allochtone NWWZ systematisch boven die bij de jonge autochtone werkzoekenden. Alleszins worden beide groepen duidelijk het hardst getroffen door de crisis (toename met meer dan 30%).

Indeling naar studieniveau

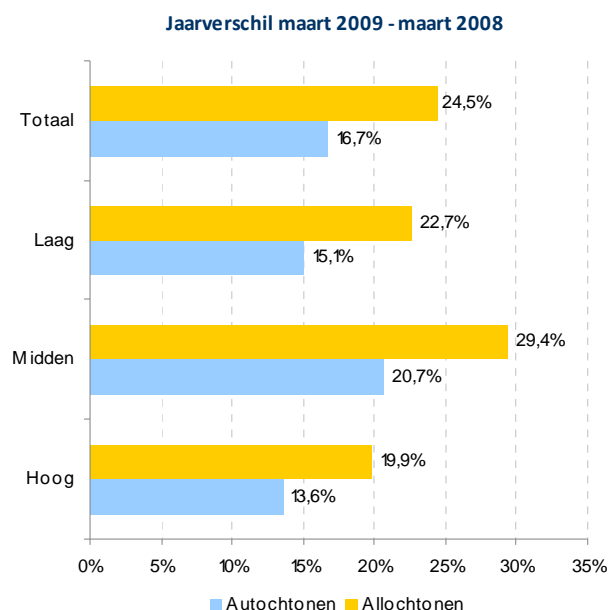
De werkzoekende allochtonen zijn iets lager geschoold dan de autochtonen. Het relatief kleiner aantal hooggeschoolden valt het sterkst op.

De allochtonen werden op alle studieniveaus sterker getroffen door de crisis dan de autochtonen. Het aantal middengeschoolde allochtonen steeg het sterkst (+29,4%).

Absolute aantallen

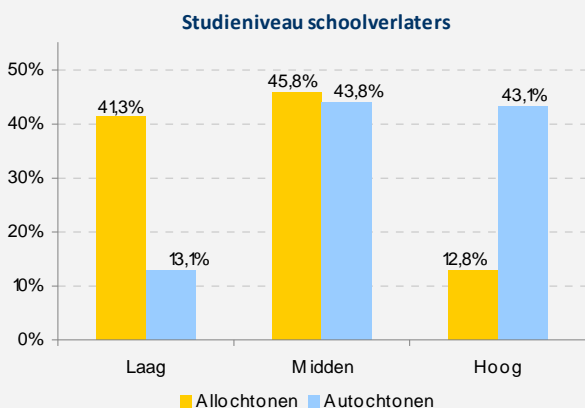
	Allochtonen	Autochtonen
Laag	23.403	78.866
Midden	14.126	49.887
Hoog	4.744	20.537

Schoolverlaters

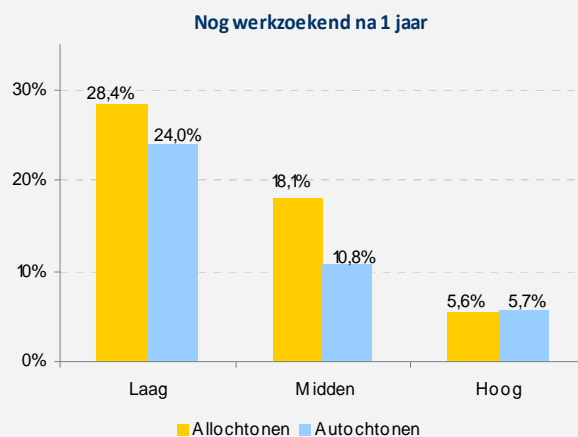
Het verschil in scholingsgraad bij de schoolverlaters is veel opvallender: de allochtone schoolverlaters¹⁵ zijn beduidend lager geschoold dan de schoolverlaters van EU-origine.

Niet alleen vinden allochtonen veel minder hun weg naar het hoger onderwijs, hun slaagcijfers liggen daar bovendien duidelijk lager dan die van autochtonen¹⁶. Anderzijds stromen degenen die wel slagen even goed uit naar de arbeidsmarkt als hun autochtone studiegenoten (zie rechtse grafiek hieronder). Dit zegt natuurlijk niets over de arbeidsvoorwaarden, het niveau of de duurzaamheid van de job waarin ze terecht komen. De hooggeschoolde allochtonen zijn als volledige groep alleszins duidelijk minder werkzaam (57,4%) dan de hooggeschoolde autochtonen (85,3%)¹⁷.

Absolute aantallen

	Allochtonen	Autochtonen
Laag	9.565	2.002
Midden	31.945	2.219
Hoog	31.413	622

Absolute aantallen

	Allochtonen	Autochtonen
Laag	2.292	569
Midden	3.442	402
Hoog	1.775	35

Gegevens op basis van de 23ste studie 'Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen 2006-2007'

¹⁵ Het begrip allochtone schoolverlater wordt hier anders gedefinieerd omdat het alle schoolverlaters betreft, ook degenen die zich niet als werkzoekende inschrijven! Van die laatste groep ontbreken gegevens over hun voormalige nationaliteit. Daarom wordt hier gewerkt met een naamherkenningsprogramma, waarmee echter enkel de origine van schoolverlaters van Maghrebijnse en Turkse afkomst kan gedetecteerd worden.

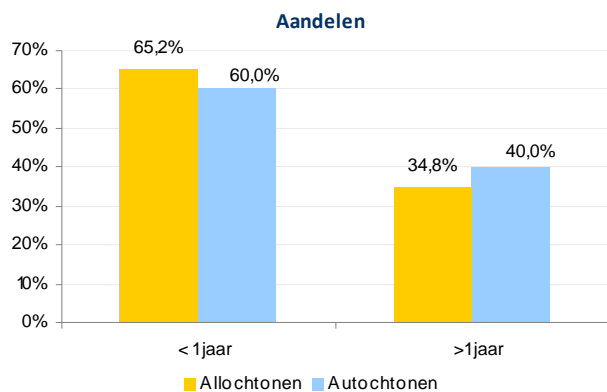
¹⁶ Zie literatuurlijst nr. 1 t/m 4 voor een uitgebreide beschrijving van de problematiek.

¹⁷ Gegevens uit het 'Advies van de commissie Diversiteit over hooggeschoolde allochtonen en de Vlaamse arbeidsmarkt, Serv 13 mei 2008'. Allochtonen worden hierbij, puur op basis van nationaliteit, als 'niet-EU 15' beschouwd, maar de cijfers zijn wel indicatief.

Indeling naar werkloosheidsduur

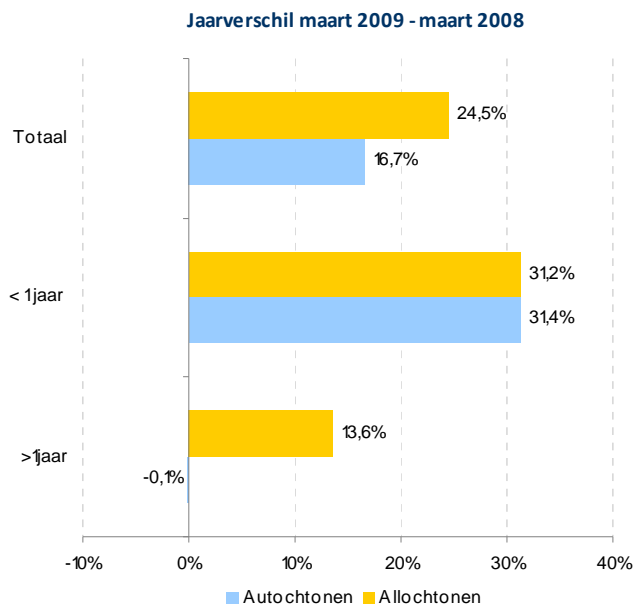
De werkzoekende allochtonen zijn iets kortduriger werkloos dan de autochtonen. Zoals al aangegeven zitten allochtonen meer in tijdelijke jobs en uitzendarbeid waardoor ze sneller dan autochtonen wisselen tussen werkloosheid en werk. Ook verlaten ze de arbeidsmarkt gemiddeld vroeger dan autochtonen en is er een continue instroom van huwelijks- en volgmigranten en asielzoekers. Dit zijn allemaal factoren die het aantal in- en uitschrijvingen omhoog drijven en daardoor de gemiddelde werkloosheidsduur drukken.

Opvallend is dat de groep langdurig werkzoekende allochtonen duidelijk stijgt (+13,6%), terwijl deze bij de autochtonen nog licht afneemt (-0,1%).

Absolute aantallen

	Allochtonen	Autochtonen
< 1 jaar	27.556	89.579
> 1 jaar	14.717	59.711

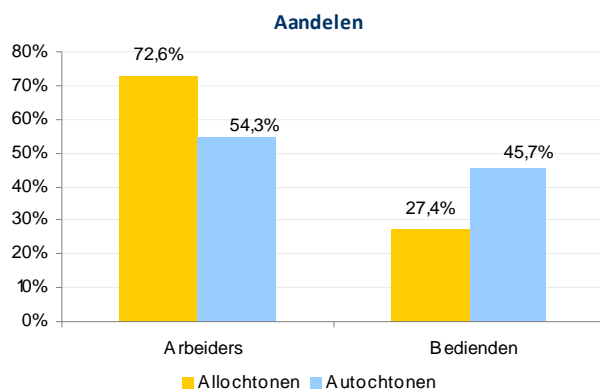

Indeling naar beroepsaspiratie

Meer dan 70% van de werkzoekende allochtonen aspireert een arbeidersberoep, bij de autochtonen ligt dat slechts rond de 50%.

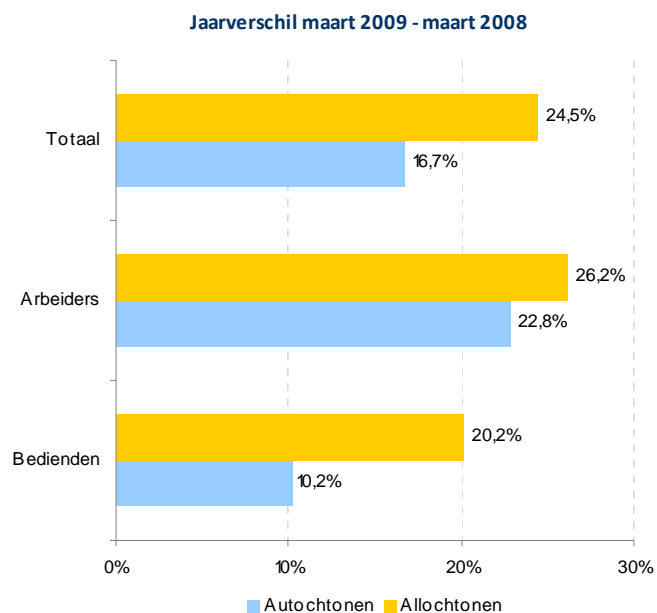
De werkloosheid bij de allochtone bedienden is dubbel zo sterk gestegen als bij de autochtonen. Bij de arbeiders is het verschil veel minder uitgesproken.

Allochtone bedienden hebben veel vaker een tijdelijk contract dat bij laagconjunctuur niet wordt verlengd. Bovendien zijn ze ondervertegenwoordigd in minder conjunctuurgevoelige sectoren zoals administratie, onderwijs en gezondheidszorg.

Absolute aantallen

	Allochtonen	Autochtonen
Arbeiders	30.697	81.068
Bedienden	11.576	68.222

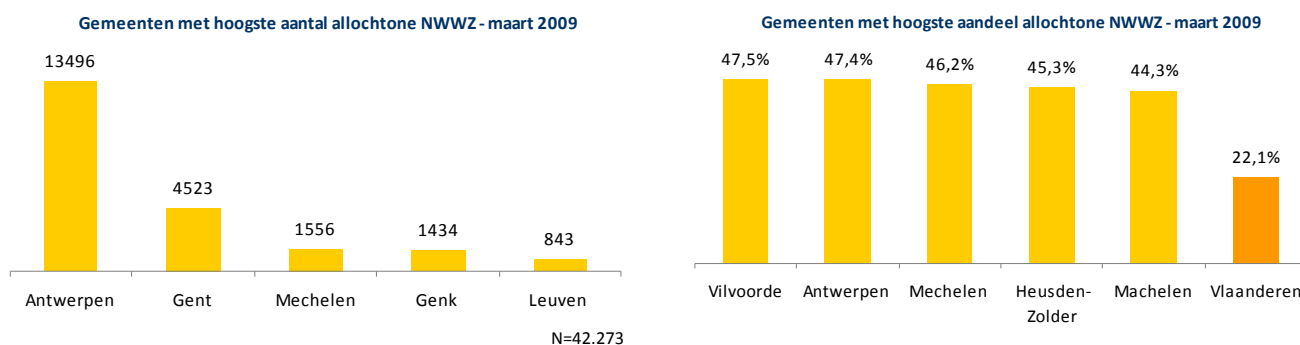
Allochtone NWWZ per gemeente

Het aandeel allochtone NWWZ verschilt sterk per gemeente en varieert tussen 0 en bijna 50%. De allochtone werkzoekenden wonen vooral in de driehoek Gent-Antwerpen-Brussel en de voormalige Limburgse mijnstreek.

In totaal woont meer dan de helft van de allochtone werkzoekenden (51,7%) in de steden Antwerpen, Gent, Mechelen, Genk of Leuven. De stad Antwerpen telt ruimschoots het grootste aantal (13.496) allochtone werkzoekenden, Vilvoorde het grootste aandeel (47,5%).

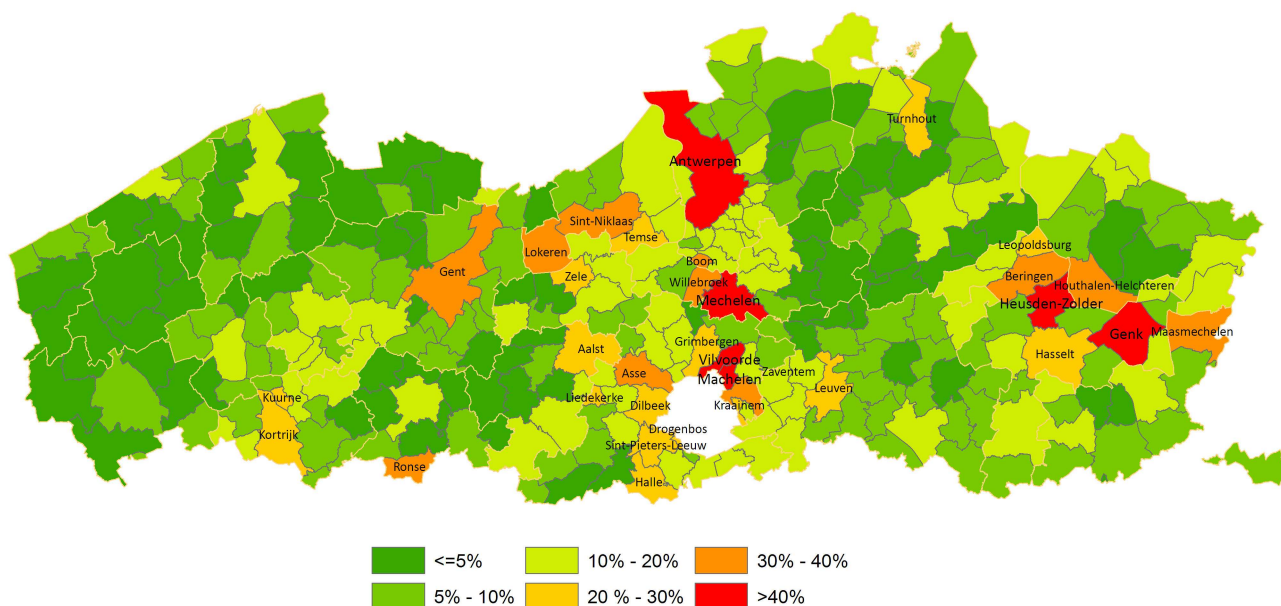
Het aantal allochtone werkzoekenden is in Vlaanderen het laatste jaar met 24,5% gestegen (t.o.v. 16,7% bij de autochtone NWWZ). Onder de vijf gemeenten met het hoogste aantal allochtone werkzoekenden is de werkloosheid in Genk het laatste jaar duidelijk het sterkst toegenomen (+49,8%)¹⁸!

Top 5 aantallen en aandelen

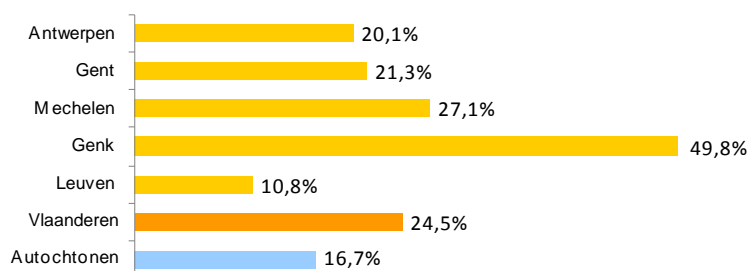
Regionale spreiding

Aandeel allochtone NWWZ per gemeente – maart 2009

Evolutie

Aantal allochtone NWWZ - Jaarverschil maart 2009 - maart 2008

¹⁸ Zie ook geografische kaart pagina 9 voor jaarverschillen per gemeente (met minstens 20 allochtone nwwz)

Jonge laaggeschoolde allochtone NWWZ per gemeente

Van de jonge allochtone werkzoekenden (8.889) waren er in maart 2009 maar liefst twee op drie laaggeschoold (5.901 of 66,4%), t.o.v. 54,6% bij de autochtonen. Jonge laaggeschoolde allochtonen hebben het zeer moeilijk op de arbeidsmarkt en vormen, zeker in tijden van crisis, een bijzondere aandachtsgroep. Hun aantal zal vermoedelijk in de toekomst nog verder toenemen, gezien de lagere scholingsgraad en hogere nataliteit bij allochtonen.

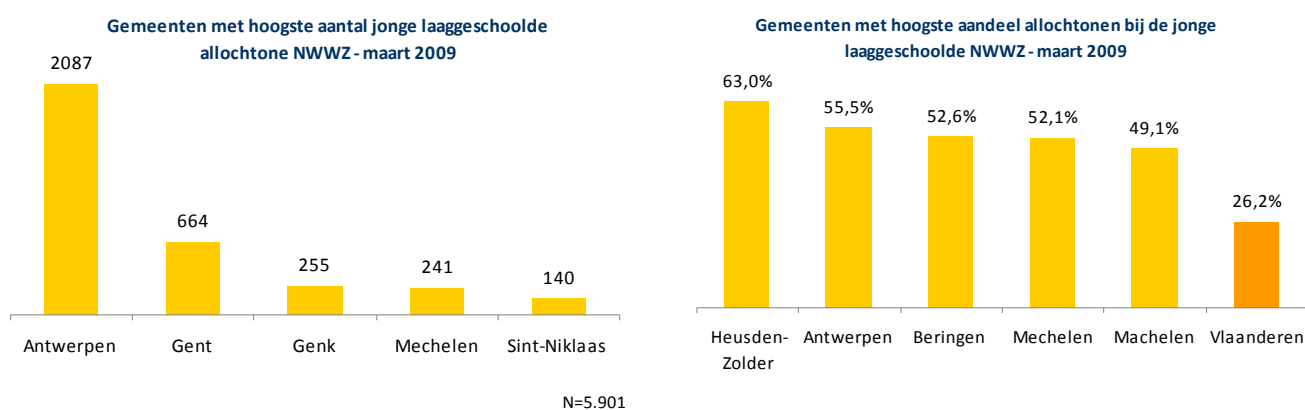
Uit de gegevens over de schoolverlaters bleek al dat de laaggeschoolde allochtone schoolverlaters moeilijker werk vinden dan hun autochtone studiegenoten. Anderzijds steeg t.o.v. vorig jaar het aantal jonge laaggeschoolde NWWZ in maart 2009 iets minder scherp bij de allochtonen (+ 33,9%) dan bij de autochtonen (+36,5%). Dit is echter een recent fenomeen: sinds het begin van de crisis t/m feb. 2009 was het omgekeerde het geval.

Meer dan de helft (57,4%) van de jonge laaggeschoolde NWWZ van allochtone origine woont verspreid over vijf gemeenten en ook hier spant Antwerpen de kroon. In enkele gemeenten loopt het aandeel allochtonen onder de jonge laaggeschoolde werkzoekenden op tot meer dan de helft, in Heusden-Zolder zelfs tot boven 60%.

Het aandeel allochtonen ligt bij de jonge laaggeschoolde NWWZ gemiddeld hoger (26,2%) dan bij de volledige groep werkzoekenden (22,1%). Het aantal gemeenten (54) waar dit aandeel hoger is dan 20% (geel, oranje of rood op de kaart), ligt duidelijk hoger dan het aantal gemeenten (34) waar het aandeel allochtonen bij alle NWWZ hoger is dan 20% (zie kaart op vorige pagina).

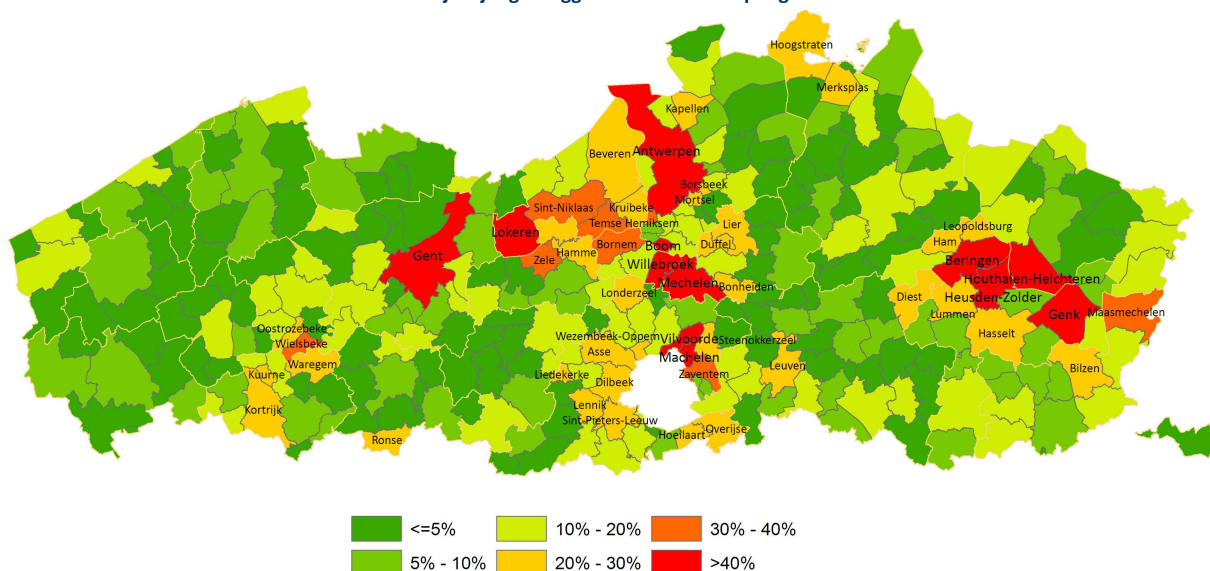
Onder de vijf gemeenten met het hoogste aantal jonge laaggeschoolde allochtone NWWZ is de werkloosheid in Genk de laatste 12 maanden veruit het sterkst toegenomen (+ 71,1%).

Top 5 aantallen en aandelen

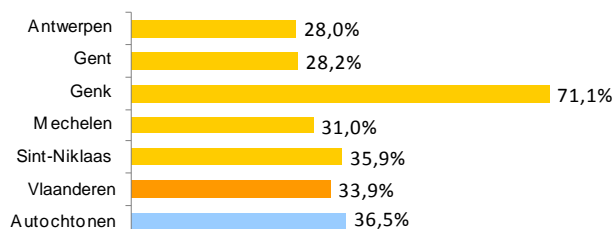
Regionale spreiding

Aandeel allochtonen bij de jonge laaggeschoolde NWWZ per gemeente – maart 2009

Evolutie

Aantal jonge laaggeschoolde allochtone NWWZ
Jaarverschil maart 2009 - maart 2008

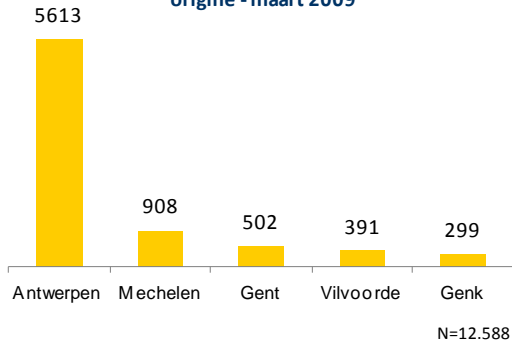
NWWZ van Marokkaanse origine

Vlaanderen telt 12.588 werkzoekenden van Marokkaanse origine, waarvan bijna 45% in de stad Antwerpen woont en 70,9% verspreid zit over 10 gemeenten. In Mechelen en Vilvoorde is meer dan 1 op 4 werkzoekenden van Marokkaanse origine.

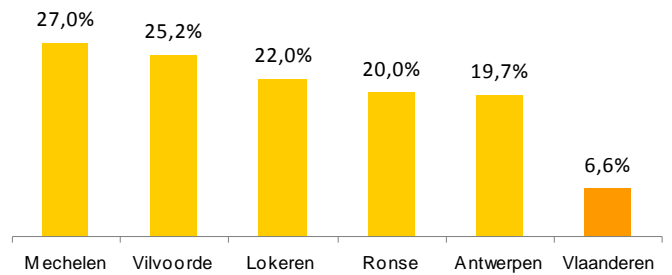
Het aantal NWWZ van Marokkaanse origine is het laatste jaar met 28,7% gestegen wat boven het gemiddelde voor alle allochtone werkzoekenden ligt (+24,5%). Van de vijf gemeenten met het hoogste aantal Marokkaanse werkzoekenden spant Genk de kroon met een stijging van 48,8%.

Top 5 aantallen en aandelen

Gemeenten met hoogste aantal NWWZ van Marokkaanse origine - maart 2009

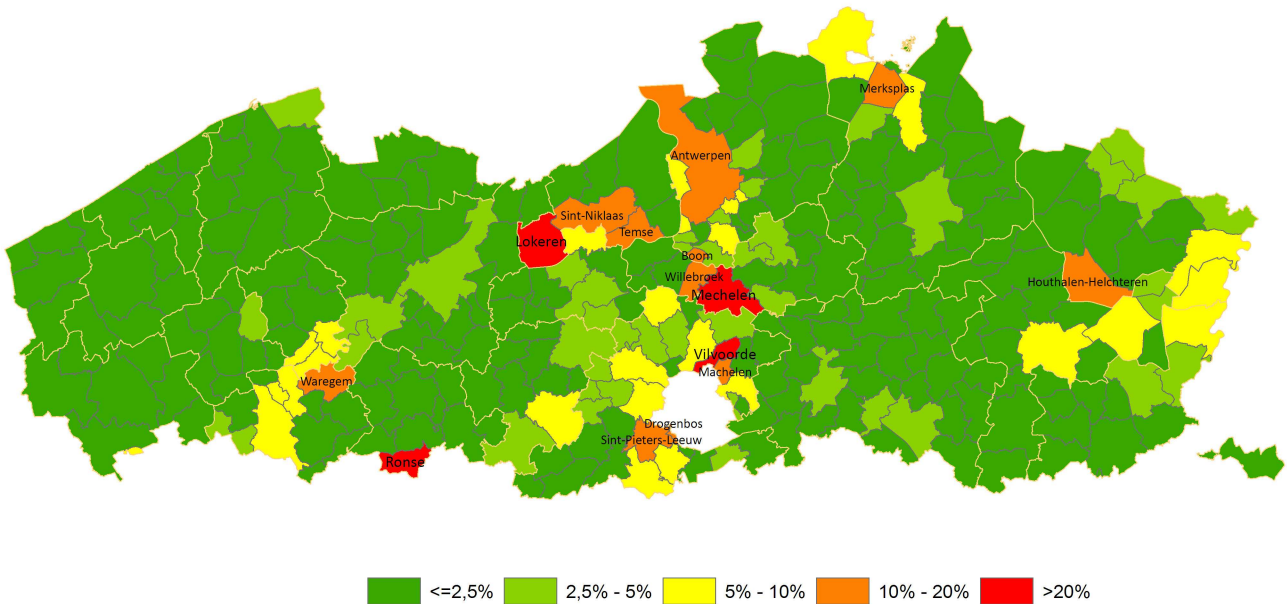

Gemeenten met hoogste aandeel NWWZ van Marokkaanse origine - maart 2009

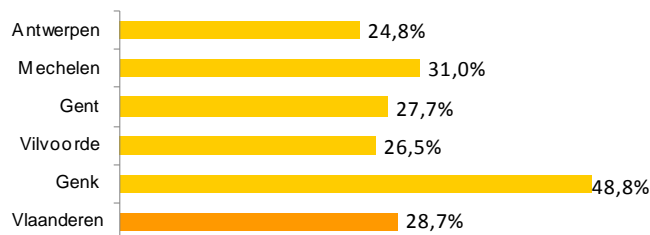
Regionale spreiding

Aandeel NWWZ van Marokkaanse origine in de werkloosheid per gemeente – maart 2009

Evolutie

Aantal NWWZ van Marokkaanse origine
Jaarverschil maart 2009 - maart 2008

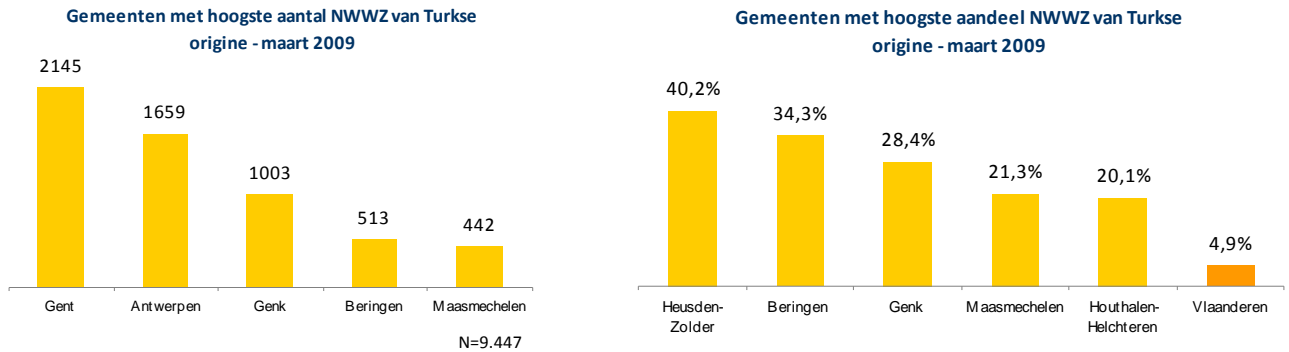

NWWZ van Turkse origine

Vlaanderen telt 9.447 werkzoekenden van Turkse origine, waarvan er bijna 1 op 4 in Gent woont en 73,8% verspreid zit over 10 gemeenten. Vooral in de voormalige Limburgse mijnstreek is het aandeel werkzoekenden van Turkse origine erg hoog. In Heusden-Zolder loopt dit zelfs op tot boven de 40%.

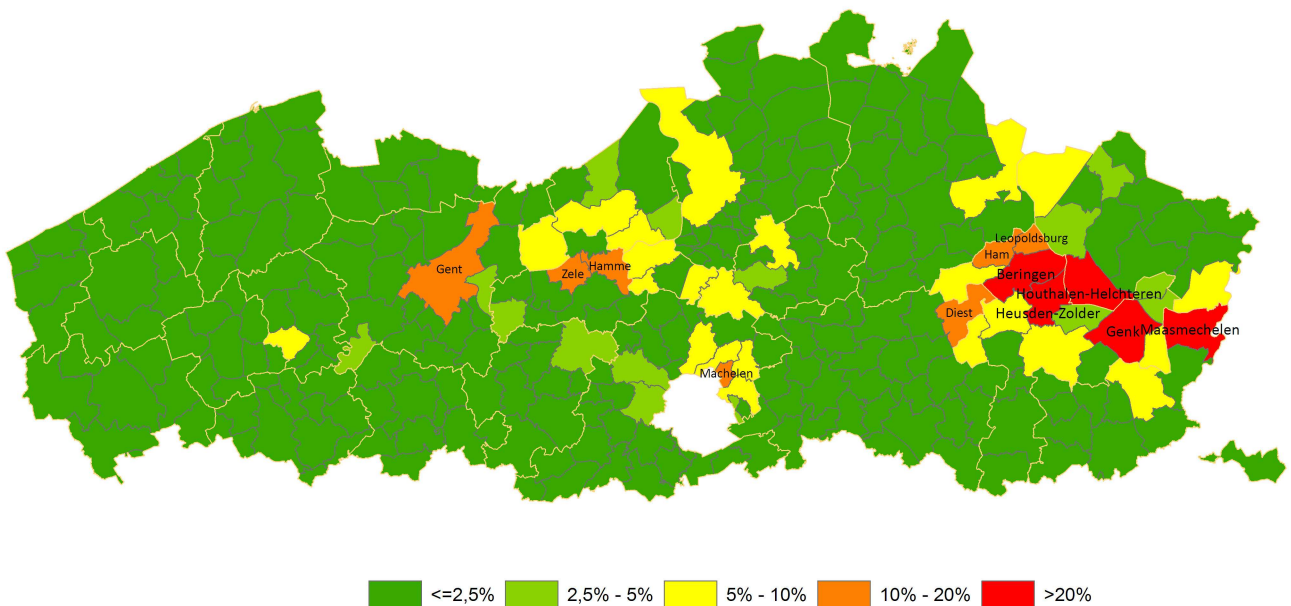
Het aantal werkzoekenden van Turkse origine is het laatste jaar met 29,3% gestegen wat boven het gemiddelde voor alle allochtone werkzoekenden ligt (+24,5%). Onder de vijf gemeenten met het hoogste aantal Turkse werkzoekenden springen Gent (+55,7%) en Maasmechelen (+45,4%) in het oog.

Top 5 aantallen en aandelen

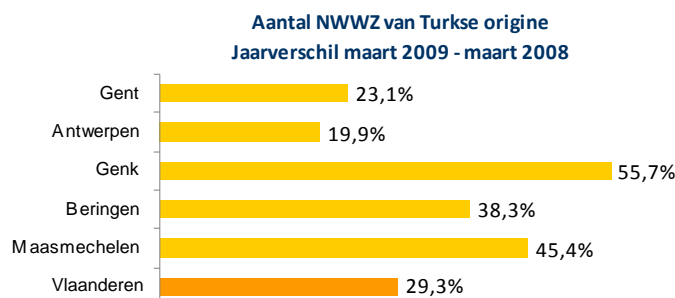

Regionale spreiding

Aandeel NWWZ van Turkse origine in de werkloosheid per gemeente – maart 2009

Evolutie

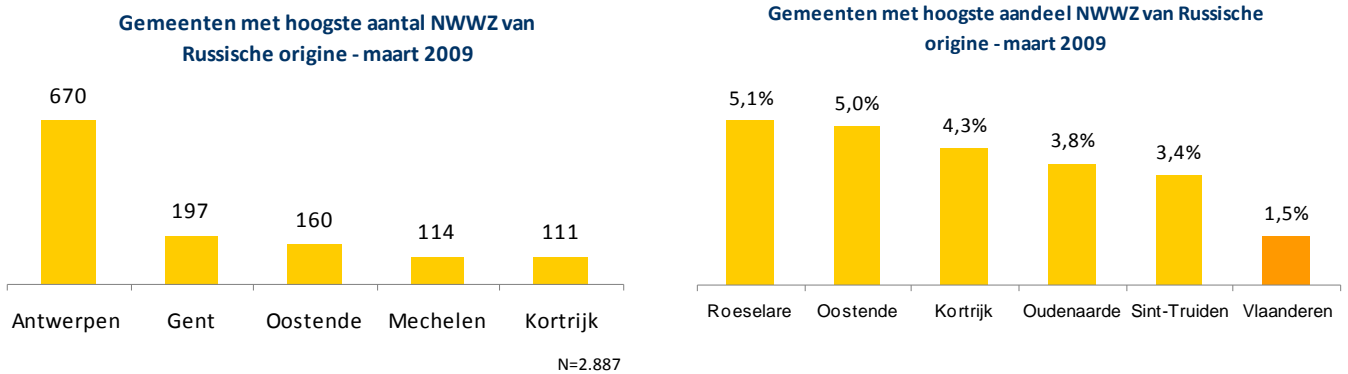

NWWZ van Russische origine

Vlaanderen telt 2.887 werkzoekenden van Russische origine, waarvan bijna 1 op 4 in Antwerpen woont en 55% verspreid zit over 10 gemeenten. De werkzoekenden van Russische origine wonen, veel meer dan die van Marokkaanse en Turkse origine, verspreid over heel Vlaanderen. Hun aandeel is het hoogst in Roeselare en Oostende.

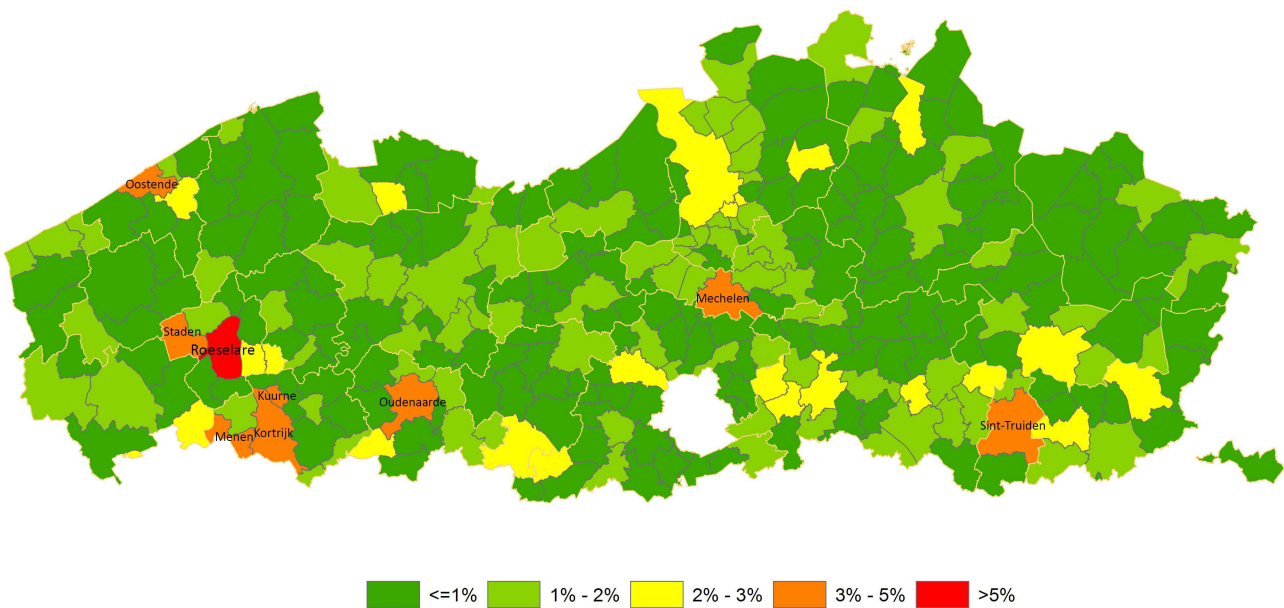
Opvallend is dat het aantal NWWZ van Russische origine het laatste jaar 'slechts' met 13% gestegen is, wat sterk beneden het gemiddelde voor alle allochtone werkzoekenden ligt (+24,5%). Onder de vijf gemeenten met het hoogste aantal Russische werkzoekenden is de stijging het sterkst in Kortrijk (+29,1%) en Oostende (+29%).

Top 5 aantallen en aandelen

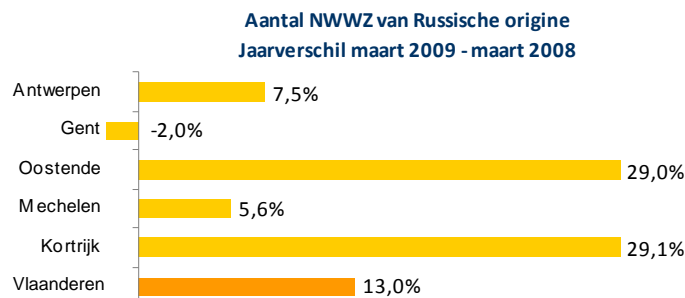

Regionale spreiding

Aandeel NWWZ van Russische origine in de werkloosheid per gemeente – maart 2009

Evolutie

Voornaamste conclusies

Werkende allochtonen

- De **werkzaamheidsgraad** in Vlaanderen ligt bij personen geboren in België (67,3%) gevoelig hoger dan bij personen geboren buiten de EU. Bij die laatsten zijn personen met Belgische nationaliteit (54,6%) duidelijk werkzamer dan die zonder Belgische nationaliteit (43,9%), de mannen (67,4%) onder hen lopen zelfs niet veel achter op de mannen geboren in België (73%). Vrouwen geboren buiten de EU en met niet-EU nationaliteit zijn het minst werkzaam, minder dan 1 op 3 onder hen is aan de slag (31,3%).
- De **nationaliteitskloof** (het verschil in werkzaamheidsgraad tussen personen (15-64 jaar) met Belgische en niet-EU nationaliteit) is bijna nergens in de EU zo groot als in Vlaanderen en België (meer dan drie keer het EU-gemiddelde). De kloof is de laatste jaren wel afgenomen, zeker bij vrouwen.

Werkloze allochtonen

- De **werkloosheidsgraad** bij personen afkomstig van buiten de Europese Unie (28,1%) is meer dan vijf maal hoger dan die bij personen van Belgische origine (5,2%).
- **Méér dan 1 op 5** niet-werkende werkzoekenden (22,1%) heeft een **huidige of vorige nationaliteit van buiten de EER**. Onder de allochtonen nemen Marokko en Turkije samen meer dan de helft voor hun rekening (52,1%). Van alle allochtone werkzoekenden heeft momenteel bijna 60% de Belgische nationaliteit.
- Het aantal werkzoekende **allochtonen** is duidelijk **sterker toegenomen** (+24,5%) **dan** het aantal werkzoekende **autochtonen** (+16,7%). In **Limburg** is de werkloosheid onder de allochtonen het sterkst gestegen (+40,8%) en is het verschil met de autochtonen (+20,4%) het meest uitgesproken.
- De werkzoekende allochtonen tellen relatief **meer mannen**. De werkloosheid bij de vrouwen is dubbel zo sterk gestegen bij de allochtonen (+12,9%) als bij de autochtonen (+6,1%). Bij beide groepen is de werkloosheid wel veel minder sterk gestegen dan bij de mannen.
- De werkzoekende allochtonen zijn gemiddeld **jonger** dan de autochtonen, het aantal allochtone werkzoekende 50+-ers is daarentegen wel meer dan 3 keer zo sterk gestegen (+19,1%) als bij de autochtonen (+5,4%).
- De werkzoekende allochtonen zijn **lager geschoold** dan de autochtonen, vooral bij de **schoolverlaters** is dit verschil zeer duidelijk. De allochtone schoolverlaters vinden in het algemeen ook minder goed aansluiting met de arbeidsmarkt.
- De werkzoekende allochtonen zijn iets **kortduriger werkloos**, maar het aantal langdurig werkzoekende allochtonen stijgt duidelijk (+13,6%), terwijl er bij de autochtonen in die groep een status quo is (-0,1%).
- Meer dan 70% van de werkzoekende allochtonen aspireert een **arbeidersberoep**, bij de autochtonen ligt dat slechts rond de 50%. De werkloosheid bij de allochtone bedienden is daarentegen dubbel zo sterk gestegen als bij de autochtonen.
- Het **aandeel** allochtone NWWZ **verschilt sterk per gemeente**. In totaal woont meer dan de helft (51,7%) in de steden Antwerpen, Gent, Mechelen, Genk of Leuven. Bij die vijf gemeenten is de allochtone werkloosheid in Genk met bijna 50% gestegen het laatste jaar.
- Bij de **jonge laaggeschoolde werkzoekenden** loopt het aandeel allochtonen in sommige gemeenten op tot boven de 60%. Deze groep die, gezien de lagere scholingsgraad van de schoolverlaters en de demografische evolutie, enkel nog toeneemt, heeft het bijzonder moeilijk op de arbeidsmarkt.
- Vlaanderen telt 12.588 werkzoekenden van **Marokkaanse origine**, waarvan bijna 45% in de stad Antwerpen woont. Hun aantal is het laatste jaar met 28,7% gestegen wat boven het gemiddelde voor alle allochtone werkzoekenden ligt (+24,5%).
- 9.447 werkzoekenden zijn van **Turkse origine**, waarvan er bijna 1 op 4 in Gent woont. Vooral in de voormalige Limburgse mijnstreek is hun aandeel erg hoog. Het aantal werkzoekenden van Turkse origine is eveneens bovengemiddeld gestegen (29,3%).
- De werkzoekenden van **Russische afkomst** zijn met 2.887, waarvan bijna 1 op 4 in Antwerpen woont. Ze wonen ook duidelijk meer verspreid over Vlaanderen dan de NWWZ van Marokkaanse en Turkse afkomst en kennen ook een opvallend lagere werkloosheidsstoename (+13%), zelfs beneden die van de autochtonen (+16,7%).

Literatuur

Onderwijs

1. **Wit krijgt schrijft beter: Schoolloopbanen van allochtone jongeren in beeld**
Duquet, Nils ; Glorieux, Ignace ; Laurijssen, Ilse ; Van Dorselaer, Yolis
Garant, 2006
<http://www.maklu.be/MakluEnGarant/BookDetails.aspx?ID=9789044120301>
2. **Allochtonen in het hoger onderwijs**
Factoren van studiekeuze en studiesucces bij allochtone eerstejaarsstudenten
Onderwijskundig onderzoek in opdracht van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming
<http://www.ond.vlaanderen.be/publicaties/?get=&nr=278>
<http://www.klasse.be/vandaag/index.php?p=vandaag&id=15400>
<http://www.klasse.be/leraren/archief.php?id=12910>
3. **De ondervertegenwoordiging van allochtonen in het universitair onderwijs : cijfers, oorzaken en remedies**
Van Craen, Maarten; Almaci, Meyrem
Jaarboek Arbeidsmarkt in Vlaanderen 2005
Hoofdstuk 11 - p.209-228
Steunpunt WAV
<http://www.steunpuntwav.be/steunpuntwav/view/nl/133143?section=duiding>
4. **Advies van de commissie Diversiteit over hooggeschoolde allochtonen en de Vlaamse arbeidsmarkt**
Serv, 13 mei 2008
5. **Zwaar bewolkt met opklaringen : De aansluiting met de arbeidsmarkt van allochtone schoolverlaters van naderbij bekeken**
VDAB Studiedienst, Arbeidsmarkttopic november 2008
<http://www.vdab.be/trends/topics.shtml>

Divers

6. **De immigratie in België : aantallen, stromen en arbeidsmarkt**
FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, 2008-12-09
<http://www.werk.belgie.be/publicationDefault.aspx?id=21646>
7. **Jaarverslag migratie 2008**
Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
<http://www.diversiteit.be>
8. **Eens allochtoon, altijd allochtoon? : De socio-economische etnostratificatie in Vlaanderen**
Tielens, Maarten
WAV-rapport december 2005
Steunpunt WAV
<http://www.steunpuntwav.be/steunpuntwav/view/nl/155244>
9. **Migrations et populations issues de l'immigration en Belgique**
Rapport statistique & démographique 2007
Perrin, Nicolas
Groupe d'étude de Démographie Appliquée, Université Catholique de Louvain
http://www.diversite.be/?action=publicatie_detail&id=23&thema=2
10. **De taal van de arbeidsmarkt**
VDAB Studiedienst, VDAB ontcijfert nr. 11 (2008)
<http://www.vdab.be/trends/ontcijfert/>
11. **Werkzoekenden, een kleurrijke wereld?**
VDAB Studiedienst, VDAB ontcijfert nr. 9 (2008)
<http://www.vdab.be/trends/ontcijfert/>
12. **Trajectwerking toont allochtonen sneller de weg naar werk**
VDAB Studiedienst, VDAB ontcijfert nr. 1 (2007)
<http://www.vdab.be/trends/ontcijfert/>